

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ อันนำไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น การดำเนินชีวิตของชาวชนบทเปลี่ยนแปลงไป ส่วนใหญ่จะทิ้งถิ่นฐานเข้ามาเป็นแรงงานในเมือง หรือมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น เพื่อเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว การเตรียมกำลังคนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วน และควรจัดการศึกษาในรูปแบบของการเตรียมบุคคลส่วนหนึ่งที่จะจบประถมศึกษา เข้าสู่ตลาดแรงงาน ในอนาคต โดยการจัดหลักสูตรให้มีการสอนวิชาชีพเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูง ให้สามารถออกไปสู่ตลาดแรงงาน เพื่อหางานทำและประกอบอาชีพอิสระต่อไป ส่วนผู้ที่ต้องการเรียนต่อก็สามารถแสวงหาความรู้ทางด้านวิชาการซึ่งเปิดสอนอย่างกว้างขวางตามความถนัด และความสนใจ (ช่อม มงคล, 2535)

แต่การศึกษาในปัจจุบันนั้น ไม่สามารถสร้างเยาวชนออกมาเป็นผู้ผลิต และผู้ประกอบการที่มีความสามารถ โดยเฉพาะการสร้างงานด้วยตนเอง ได้ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงทางด้านวิชาการ ทักษะ ความสามารถเชิงปฏิบัติ รวมทั้งความรู้ ความสามารถในด้านการตลาด การจัดการ การสหกรณ์ และคุณธรรมน้ำใจที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการประกอบอาชีพแบบพึ่งตนเอง ลักษณะการจัดการศึกษาปัจจุบัน ไม่มีระบบงานที่ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติงานอาชีพที่ครบวงจร และส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน ทั้งไม่มีการฝึกอบรมให้เยาวชนออกมาประกอบสัมมาชีพที่ตรงกับสภาพเศรษฐกิจในสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530) ซึ่งการจัดการศึกษานั้นถ้าหากมุ่งเพียงผลิตบุคคลเพื่อไปรับจ้าง เพื่อทำงานกับผู้อื่น เช่น การเข้ารับราชการ หรือเป็นพนักงานในธุรกิจฝ่ายเอกชน จะไม่สามารถแก้ปัญหาทั้งในแง่บุคคล และส่วนรวมของประเทศได้ เพราะนอกจากตลาด

แรงงานประเภทลูกจ้างจะมีขีดจำกัดในการรับแรงงานแล้ว ยังเป็นการละเอียดต่อการเตรียมคนเพื่อออกไปสร้างงาน โดยตรงอีกด้วย แนวทางที่ถูกต้องจะต้องส่งเสริมให้ผู้ที่จะจบจากการศึกษา และบุคคลที่อยู่ในสภาพว่างงานทั้งหลายได้ประกอบอาชีพอิสระ (สมาน แสงมะลิ, 2529) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการจัดการ การตลาด และการรวมกลุ่มประกอบธุรกิจจึงมีความจำเป็น เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด และเห็นช่องทางในการเลือกประกอบอาชีพในที่สุด

รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้สามารถประกอบอาชีพ ดังจะเห็นได้จากมีการกำหนดเป็นนโยบายการศึกษาเพื่ออาชีพในแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมสามัญศึกษา (2534) ข้อ 5 ว่า "...เร่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม และความประพฤติที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียน มองเห็นช่องทางในการทำมาหากิน พร้อมทั้งจะหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม หรือออกไปประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพอิสระได้" และในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ยังได้ให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมอาชีพ ดังที่ระบุไว้ในหลักการของหลักสูตร ข้อ 2 ว่า "[หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น] เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ" และในจุดหมายของหลักสูตรดังกล่าวยังได้ระบุในข้อ 6 ไว้ว่า "[ให้ผู้เรียน] มีทัศนคติที่ต่อสัมพันธ์ทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด และความสนใจของตนเอง" และในจุดหมายข้อ 7 "[มุ่งให้ผู้เรียน] มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมพันธ์ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (กรมวิชาการ, 2535)

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา (2536) ยังต้องการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงได้ประกาศทิศทางการจัดการศึกษาในจุดเน้นข้อ 2 ว่า "มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียนตามสภาพเวลา กำลังและความสามารถโดยผ่านกิจกรรมสหกรณ์ หรือการรวมกลุ่มประกอบอาชีพอิสระตามความเหมาะสม"

จากนโยบาย หลักสูตร และจุดเน้นของกรมสามัญศึกษาดังกล่าว จะเห็นว่าการศึกษาในระดับมัศึกษานั้น จะมุ่งเน้นการสอนให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญในการประกอบอาชีพ

โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานในการรับนโยบายมาปฏิบัติ จึงต้องเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถพึ่งตนเองได้ การศึกษาทุกระดับจะต้องสอดแทรกวิชาอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งวิธีการเตรียมผู้เรียนเพื่ออาชีพนั้น การปลูกฝังวิชาอาชีพอย่างเดียวยังไม่เป็นที่มั่นใจได้ว่า ผู้เรียนจะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ โรงเรียนจึงควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนด้วยตนเอง เพื่อแสวงหาความรู้สำหรับการประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสังคมต่อไป (ลาวัญย์ ถนองจันทร์, 2526) การเรียนการสอนวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาจึงควรมุ่งเน้นให้เด็กมีประสบการณ์ในการทำงาน มีทักษะพื้นฐานที่จะออกไปประกอบอาชีพได้จริง ๆ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระได้ และเนื้อหาสาระทางด้านวิชาการ ควรจะให้ความสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นด้วย (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, 2526) และการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และวิถีจัดการตนเอง จึงควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติ ไม่ควรเน้นทางทฤษฎีฝ่ายเดียว คุณภาพของการศึกษาตามแนวความคิดนี้ จะอยู่ที่การเรียนและการฝึกให้มีทักษะเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องสอดคล้อง โดยตรงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2524)

การที่จะเตรียมผู้เรียนด้านอาชีพ โดยให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพนั้น วิธีที่สำคัญที่สุด คือ ต้องจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ไม่ใช่ให้เรียนแต่ภาคทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว ต้องให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นระบบ รู้จักการจัดการและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง จะก่อให้เกิดทักษะ และสามารถค้นพบความสนใจ ความสามารถและความถนัดของตนเอง สำนักนายกรัฐมนตรี และกรมสามัญศึกษาได้ตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงได้สนับสนุนทุนดำเนินงาน โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยได้จัดสรรเงินทุนให้โรงเรียนละ 70,000 บาท ซึ่งโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระนี้ จะมุ่งเน้นการปฏิบัติในด้านการจัดการทางอาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในการทำงาน รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ เห็นประโยชน์ว่าการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ สามารถนำมาปฏิบัติได้ และใช้ในการทำมาหากินได้จริง รู้จักการวางแผน และปฏิบัติตนอย่างเป็นระบบ ได้เรียนรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมจากการปฏิบัติจริง และได้พัฒนาให้เกิดกระบวนการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ (กรมสามัญศึกษา, 2535 ค)

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา มีสภาพที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอย่างหลากหลาย ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมและการบริการ จึงเกิดปัญหาการขาดแรงงานภาคเกษตรกรรม การขาดแรงงานสาขาช่างเทคนิคและการบริการ ประชาชนในพื้นที่ดั้งเดิมขาดแนวคิดในการจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย มีนิสัยบริโภคนิยมสูง ประกอบกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกในปี พ.ศ. 2535 มีโรงงานถึง 4,625 โรง และมีจำนวนแรงงานถึง 119,805 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก, 2536) ซึ่งในจำนวนนี้มีแรงงานบางส่วนที่โรงงานเลิกจ้างแล้ว ไม่สามารถนำทักษะที่ได้จากการปฏิบัติงานในโรงงานไปประกอบอาชีพอื่นได้ การว่างงานโรงงานบางแห่งจึงเป็นฤดูกาล และเลิกจ้างเมื่อหมดวัตถุประสงค์ แรงงานบางส่วนทำงานได้ระยะหนึ่งจะลาออกไปประกอบอาชีพอื่นเพื่อความปลอดภัยของชีวิต เนื่องจากต้องเสี่ยงอันตรายจากสารพิษและฝุ่น ดังนั้นแนวทางการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจึงควรมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนให้มีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ โดยจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มคนในพื้นที่สามารถเป็นผู้ประกอบการในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นด้วย อมรา สวัสดิ์เสวี (2529) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในภูมิภาคนี้ว่า ควรจัดการศึกษาให้ประชาชนรู้จักประกอบกิจการเกษตร-อุตสาหกรรม ปลูกฝังคุณธรรมให้สามารถช่วยตนเองและจัดการกับตนเองได้ และ สุภาพค์ จันทวานิช (2529) ได้เสนอแนะว่า ควรวางแผนการศึกษาที่เน้นการยังชีพโดยการพึ่งตนเอง เน้นการเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค เพราะการบริโภคนิยมเป็นอันตรายก้าวแรกที่จะเกิดขึ้น หลังจากการพัฒนาด้านวัตถุในภูมิภาคนี้

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกของกระทรวงศึกษาธิการขึ้น พร้อมทั้งได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาเฉพาะพื้นที่ซึ่งเรียกว่า "แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก" เพื่อให้สอดคล้องและสนองต่อความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วนของพื้นที่ ตลอดจนเพื่อให้มีความสอดคล้องระหว่างระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของ

กระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พ.ศ. 2540-2549 ในนโยบาย
ข้อ 3 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536)

ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพในทุกๆระดับ ทุกประเภทการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียน
มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ มีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ และ
สามารถประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับความถนัด ความต้องการของตนเอง
สังคม และตลาดแรงงาน ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
และมีมาตรการในการดำเนินการดังนี้

ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา
ทุกระดับ ทุกประเภทที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนวิชาชีพและการมีรายได้
ระหว่างเรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น หรือ
ต่อเนื่องทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยเน้นการเข้าสู่ตลาดแรงงาน
ทางด้านอุตสาหกรรม และการประกอบอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการใน
พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้กำหนดโครงการเพื่อรองรับปัญหาด้านการจัดการศึกษา
เพื่ออาชีพ ได้แก่

1. โครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สอดคล้อง
กับความต้องการของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสถาน
ประกอบการในพื้นที่และเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัว โดยมุ่งให้บริการทางการศึกษาจนถึงระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นแก่เด็กทุกคนในพื้นที่ 7 จังหวัด และให้มีการฝึกทักษะทางอาชีพ โดยจะ
เริ่มในจังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และจังหวัดจันทบุรี ตราด
นครนายก ปราจีนบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539

2. โครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน ในเขตพื้นที่ชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก เพื่อแก้ปัญหาแรงงานที่โรงงานเล็กจ้าง โดยจัดการส่งเสริมการประกอบ
อาชีพอิสระ เพื่อแก้ปัญหาแรงงานที่โรงงานเล็กจ้าง จัดการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนอย่างจริงจัง และพัฒนาความรู้ด้านอาชีพให้กับแรงงานใน
สถานประกอบการ

จากเหตุผลและความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน รวมทั้งนโยบาย จุดเน้นของกรมสามัญศึกษา นโยบายและมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนนั้น ควรเร่งรัดให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพอิสระอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นของการศึกษาถึงการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มาพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ได้รับทุนดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 66 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2537 โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน เลขาธิการคณะกรรมการ ครูที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียนที่เป็นผู้จัดการหรือหัวหน้ากลุ่ม/โครงการ

2. ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาที่ประสบจากการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ตามแนวทางการดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535ค) โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การดำเนินงานของ โรงเรียน

1. การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน
3. การประเมินสภาพปัจจุบัน
4. การเขียนโครงการของโรงเรียน
5. การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ
6. การรับสมัครกลุ่มนักเรียนที่ทำโครงการ
7. การแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำโครงการ
8. การพิจารณาอนุมัติโครงการของนักเรียน
9. การนิเทศติดตามและสนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจ
10. การประเมินผลโครงการของโรงเรียน
11. การรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโครงการและนักเรียน

1. การเขียนโครงการของนักเรียน
2. การรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อจัดทำโครงการ
3. การกำกับดูแลนักเรียนที่ทำโครงการ
4. การประเมินผลโครงการของนักเรียน
5. การรายงานผลของครูที่ปรึกษาโครงการและนักเรียน

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติตามรายละเอียดของโครงการ ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วน คือ (1) การดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วย การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน การประเมินสภาพปัจจุบัน การเขียนโครงการของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ การรับสมัครกลุ่มนักเรียนที่ทำโครงการ การแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำโครงการ การพิจารณาอนุมัติโครงการของ

นักเรียน การนิเทศติดตามและสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจ การประเมินผลโครงการของโรงเรียน และการรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (2) การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาโครงการและนักเรียน ประกอบด้วย การเขียนโครงการของนักเรียน การรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อจัดทำโครงการ การกำกับดูแลนักเรียนที่ทำโครงการ การประเมินผลโครงการของนักเรียน และการรายงานผลของครูที่ปรึกษาโครงการและนักเรียน

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เกิดจากการรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนอยู่ในโรงเรียน โดยมีการวางแผน การจัดการและดำเนินการด้วยกลุ่มตนเอง ตามสภาพเวลา กำลัง ความสามารถ จนก่อให้เกิดคุณธรรม มีนิสัยรักการทำงานและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง โครงการที่ดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งได้รับเงินทุนอุดหนุนจากสำนักงานกฤษฎีกาและกรมสามัญศึกษา ไร่ละ 70,000 บาท เพื่อดำเนินการตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

เลขานุการคณะกรรมการ หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ครูที่ปรึกษาโครงการ หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำนักเรียนที่ทำโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เป็นผู้จัดการหรือหัวหน้ากลุ่ม/โครงการ ตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หมายถึง พื้นที่ในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง
ฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา
พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อใช้ปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบ
อาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลสำหรับกรมสามัญศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการ
ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ที่จะมี
การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมแห่งใหม่ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย